

บทที่ 2

อุตสาหกรรมและตลาดเสื้อผ้าสำเร็จรูป

ความเป็นมาของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป

ประเทศไทยมีอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปมากกว่า 20 ปีแล้ว โดยเริ่มต้นจากการตัดเย็บของร้านเล็ก ๆ เป็นจำนวนมากที่ผลิตเพื่อขายในประเทศเท่านั้น การตัดเย็บประเภทนี้สามารถทำให้พอดีกับรูปร่างของลูกค้าได้ และราคาก่อนข้างถูก ตลาดในระยะนั้นแคบมาก เพราะว่าขายแต่ภายในประเทศ ต่อมารัฐบาลไทยเห็นว่าการขยายการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปออกไปยังตลาดต่างประเทศจะสามารถช่วยอุตสาหกรรมสิ่งทอซึ่งขยายตัวเกินความต้องการของตลาด รัฐบาลจึงได้เริ่มส่งเสริมอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป เพื่อส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 โดยออกเป็นประกาศของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน แต่เนื่องจากผ้าที่ผลิตยังมีคุณภาพและมาตรฐานไม่สูงพอจนเป็นที่ยอมรับของตลาดต่างประเทศ จึงมีปัญหาทางด้านการตลาด และทำให้มีผู้สนใจลงทุนไม่มากนัก อย่างไรก็ตามในระยะปี 2514-2515 ผู้ผลิตในประเทศญี่ปุ่น ชองกง และไต้หวัน ต้องเผชิญกับปัญหาค่าจ้างแรงงานเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก จึงมีการเคลื่อนย้ายการลงทุนมายังประเทศไทย ซึ่งมีค่าจ้างแรงงานต่ำกว่า การลงทุนในอุตสาหกรรมผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างมากในช่วงหลังนี้จึงมีลักษณะเป็นการร่วมลงทุนระหว่างไทยกับญี่ปุ่น ไต้หวัน และชองกง เป็นส่วนใหญ่ แต่แม้จะมีชาวต่างประเทศ เข้ามาร่วมลงทุน ในระยะแรกประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพของสินค้าก็ยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ เพราะเครื่องมือเครื่องจักรที่ชาวต่างประเทศนำเข้ามาส่วนใหญ่เป็นเครื่องเก่าที่ไต้หวันนำมาแล้ว ระยะต่อมาคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจึงได้กำหนดบังคับให้ผู้ได้รับการส่งเสริมต้องใช้เครื่องจักรใหม่เท่านั้น ถึงแม้จะทำให้สถานการณ์ดีขึ้นบ้างก็ตาม แต่โครงสร้างของอุตสาหกรรมประเภทนี้ยังมีจุดอ่อนที่สำคัญอยู่อีกประการหนึ่งคือ วัตถุดิบที่สำคัญอันได้แก่ผ้าที่โรงงานโดยทั่วไปยังใช้ผ้าจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ คือ สูงถึงร้อยละ 70-80 ของผ้าที่ใช้

ทั้งหมด นั่นคือใช้ผ้าที่ผลิตภายในประเทศเพียงร้อยละ 20-30 อุตสาหกรรมผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปจึงมีลักษณะ เป็นอุตสาหกรรมขายแรงงาน เท่านั้น

อย่างไรก็ตาม ปัญหาเรื่องวัตถุดิบตามที่กล่าวข้างต้น ได้ดีขึ้นมากในปัจจุบัน ดังปรากฏผลจากการสำรวจของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เมื่อไม่นานมานี้ พบว่าโรงงานต่าง ๆ ได้หันมาใช้ผ้าที่ผลิตภายในประเทศเพิ่มขึ้น เป็นประมาณร้อยละ 80 ของปริมาณการใช้ทั้งหมด หน่วยอุตสาหกรรม ฝ่ายวิชาการของธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ให้เหตุผลที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไว้ดังนี้ คือ

1. รัฐบาลได้กำหนดอัตราเงินชดเชยค่าภาษีอากรให้แก่ผู้ผลิตที่ใช้ผ้าภายในประเทศ ในอัตราร้อยละ 7.7 และกำลังพิจารณาที่จะชดเชยค่าภาษีอากรให้ในทุกขั้นตอนสำหรับการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ใช้ผ้าภายในประเทศ
2. กระทรวงพาณิชย์ได้ดำเนินการพิจารณาจัดสรรโควตาส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกา ให้แก่ผู้ผลิตที่ใช้ผ้าภายในประเทศ เป็นวัตถุดิบเป็นอันดับแรก
3. โรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป ส่วนใหญ่สามารถผลิตผ้าใช้เองได้มากขึ้น
4. มาตรฐานการแต่งพิมพ์ และฟอกย้อมในประเทศ ซึ่ง เคยเป็นปัญหาสำคัญจนทำให้โรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปปฏิเสธที่จะใช้ผ้าที่ผลิตภายในประเทศนั้น ในระยะหลังได้รับการปรับปรุงให้มีมาตรฐานสูงขึ้น ทำให้ผ้าที่ใช้มีคุณภาพได้มาตรฐาน และเป็นที่ยอมรับของผู้ผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปมากขึ้น

การผลิต

ปัจจุบันมีโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปมากมาย กล่าวคือ เป็นโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปเพื่อการส่งออกโดยเฉพาะไม่น้อยกว่า 100 ราย อีกทั้งปัจจุบันร้านรับจ้างตัดเย็บเสื้อผ้า ซึ่งแต่เดิมเคยรับจ้างตัดเย็บโดยเฉพาะ ได้หันมาผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปเพื่อส่งจำหน่ายตามร้านสรรพสินค้าทั่ว ๆ ไป เป็นจำนวนมาก สำหรับกำลังการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปทั้งประเทศมีประมาณ 200-250 ล้านชิ้นในปี 2527 แบ่งเป็นโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปเพื่อการส่งออกที่ได้รับการ

ส่งเสริมการลงทุนจากรัฐบาลจำนวนทั้งสิ้น 15 ราย มีกำลังการผลิตประมาณ 54 ล้านชิ้น และกำลังผลิตของโรงงานผลิตเพื่อส่งออกที่ไม่ได้รับการส่งเสริมอีกประมาณ 100 ล้านชิ้น ต่อปี นอกนั้น เป็นกำลังผลิตของโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปเพื่อจำหน่ายในประเทศ

การดำเนินงานของโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในระยะที่ผ่านมาจะไม่ประสบปัญหาเหมือนอุตสาหกรรมสิ่งทอประเภทอื่น ๆ ทั้งนี้ เนื่องจากโรงงานสามารถปรับระดับการผลิตให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจได้ง่ายกว่า เพราะส่วนใหญ่จะผลิตตามคำสั่งซื้อของลูกค้า และการผลิตจะใช้แรงงานเป็นส่วนมาก ซึ่งมีทั้งคนงานประจำ และคนงานชั่วคราวที่จ้างเป็นรายวัน ดังนั้น ถ้าช่วงใดคำสั่งซื้อมีน้อยก็จะลดการจ้างคนงานชั่วคราวลง นอกจากนี้ เสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ผลิตมีหลายรูปแบบ มีคุณภาพหลายระดับแตกต่างกัน ทำให้สามารถปรับตัวได้ง่าย

ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ผลิตได้ทั้งสิ้นนั้น โดยปกติประมาณร้อยละ 75-80 จะถูกส่งออกไปจำหน่ายตลาดต่างประเทศ และที่เหลือจะจำหน่ายภายในประเทศ สำหรับปี 2527 สามารถส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปได้ทั้งสิ้นประมาณ 210 ล้านชิ้น เพิ่มขึ้นร้อยละ 25.7 จากปี 2526 ซึ่งผลิตได้ 167 ล้านชิ้น อัตราเพิ่มดังกล่าวได้เพิ่มสูงขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2526 ซึ่งเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 16 จากปี 2525 (ดูตารางที่ 2.2 ประกอบ) ทั้งนี้ เนื่องจากปี 2526 เป็นปีที่ภาวะเศรษฐกิจโลกส่วนใหญ่เริ่มฟื้นตัวขึ้น หลังจากที่ประสบกับภาวะซบเซาในปี 2525 อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปก็ได้รับผลกระทบ และราคาก็ตกต่ำลง ประเทศไทยเป็นเพียงผู้ผลิตรายเล็ก จึงไม่สามารถแข่งขันด้านราคากับผู้ผลิตรายสำคัญ เช่น เกาหลีใต้ ไต้หวัน และฮ่องกงได้ จึงได้แต่พยายามเพิ่มปริมาณการผลิตเพื่อรักษาระดับต้นทุนมิให้สูงขึ้น รวมทั้งพยายามส่งออกเพื่อรักษาตลาด โดยขอรับจัดสรรโควตาเพิ่มขึ้นจากกระทรวงพาณิชย์ในปีต่อ ๆ ไป

โครงสร้างการผลิต

วัตถุดิบสำคัญในการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป ได้แก่ ผ้า ด้าย และส่วนประกอบอื่น ๆ เช่น zip กระดุม เป็นต้น ผู้ผลิตส่วนใหญ่ใช้วัตถุดิบโดยเฉพาะผ้าที่ผลิตได้ในประเทศร้อยละ 60-80 ของปริมาณผ้าที่ใช้ อีกร้อยละ 20-40 ใช้ผ้าจากต่างประเทศ ทั้งนี้ เนื่องจากเป็น

ความต้องการหรือเงื่อนไขของลูกค้าโดยเฉพาะ อีกทั้งผ้าบางประเภทยังไม่สามารถผลิตได้ในประเทศ หรือผลิตได้แต่คุณภาพไม่แน่นอน

จากการสอบถามโรงงานผู้ผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป เกี่ยวกับสัดส่วนต้นทุนการผลิต ปรากฏว่า เป็นค่าวัตถุดิบประมาณร้อยละ 61.8 ของต้นทุนการผลิต และการจำหน่ายทั้งสิ้น (วัตถุดิบที่ใช้ส่วนใหญ่เกือบร้อยละ 60 เป็นสินค้าที่ผลิตจากในประเทศ) รองลงไปเป็นสัดส่วนค่าจ้างแรงงานร้อยละ 20.6 ค่าพลังงาน คอกเบียร์ และอื่น ๆ ร้อยละ 5.2, 5.3 และ 7.1 ตามลำดับ

โครงสร้างต้นทุนการผลิตของเสื้อผ้าสำเร็จรูปปี 2528

	<u>ร้อยละ</u>
ก. มูลค่าวัตถุดิบ	61.8.
- ในประเทศ	36.6
- นำเข้าจากต่างประเทศ	25.2
ข. เงินเดือนและค่าจ้าง	20.6
ค. มูลค่าพลังงาน (น้ำมัน เชื้อเพลิง, กระแสไฟฟ้า)	5.2
ง. คอกเบียร์เงินกู้	5.3
จ. อื่น ๆ	<u>7.1</u>
รวม	<u>100.0</u>

ความสำคัญของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปต่อเศรษฐกิจของประเทศ

นอกจากขนาดของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปจะสดใสแล้ว อุตสาหกรรมดังกล่าว ยังเป็นอุตสาหกรรมที่สมควรได้รับการสนับสนุนอย่างยิ่งด้วยเหตุผลดังนี้

ประการแรก อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป เป็นอุตสาหกรรมที่ประสบความสำเร็จ ในการส่งออก นับเป็นแหล่งแสวงหาเงินตราต่างประเทศที่สำคัญ ทำให้ช่วยลดการขาดดุลการค้าของประเทศ (ดูตารางที่ 2.2 ประกอบ)

ประการที่สอง เป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานสูง (Labour intensive)

และสูงที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์สิ่งทอประเภทอื่น (ดูตารางที่ 2.1 ประกอบ) ทั้งนี้ เนื่องจากอุตสาหกรรม เสื้อผ้าสำเร็จรูป เป็นอุตสาหกรรมที่ต้องอาศัยฝีมือของแรงงานอยู่มาก ทั้งยังไม่สามารถนำ เครื่องจักรขนาดใหญ่มาใช้ได้ นอกจากจักรเย็บผ้าขนาดเล็กซึ่งคนงานแต่ละคนใช้ในการเย็บ เสื้อผ้า เท่านั้น การจ้างแรงงานในระดับ เช่นนี้ทำให้คาดว่า ถ้าได้รับการส่งเสริมให้อุตสาหกรรมนี้มีการขยายตัวมากขึ้นแล้วจะ เป็นแหล่งสร้างงาน และรับผู้ว่างงานได้อีกมาก

ประการที่สาม การให้มูลค่าเพิ่ม (Value added) สูงกว่าอุตสาหกรรม

สิ่งทอประเภทอื่น จะเห็นว่าอุตสาหกรรม เสื้อผ้าสำเร็จรูปได้ช่วย เพิ่มมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์สิ่งทอของประเทศไทยมาก โดยปกติแล้วประเทศไทยส่งออกผลิตภัณฑ์สิ่งทอแทบทุกประเภท เช่น เส้นใยประดิษฐ์ ด้ายฝ้าย ด้ายใยประดิษฐ์ และ เสื้อผ้าสำเร็จรูป แต่การส่งออกในรูปแบบของ เสื้อผ้าสำเร็จรูปจะได้มูลค่าสูงกว่าอย่างอื่น เพราะมีมูลค่าเพิ่มที่เป็นค่าจ้างแรงงานและผลกำไรของผู้ผลิตรวมอยู่ด้วย การขยายตัวในอุตสาหกรรม เสื้อผ้าสำเร็จรูป ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าขั้นสุดท้าย (Final product) จึงเท่ากับ เป็นการเพิ่มความมั่นคงให้แก่ เศรษฐกิจของประเทศ

ประการที่สี่ เป็นอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยมีความได้เปรียบทางด้านแรงงาน

ทั้งนี้ เนื่องจากประเทศไทยมีอัตราค่าจ้างแรงงานอยู่ในระดับต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศผู้ส่งออกสิ่งทอที่สำคัญ เช่น ฮองกง เกาหลีใต้ ไต้หวัน ฯลฯ

ประการที่ห้า อุตสาหกรรม เสื้อผ้าสำเร็จรูปยังมีความสำคัญในแง่ เป็นการส่งเสริม

ให้มีความก้าวหน้าในอุตสาหกรรมต่อเนื่องด้วย โดยเฉพาะอุตสาหกรรมทอผ้า อุตสาหกรรมเส้นด้าย และอุตสาหกรรมหีบ ทั้งยังก่อให้เกิดอาชีพใหม่ ๆ ที่เกี่ยวพันกัน เช่น การออกแบบเสื้อผ้า การจัดงานแสดงแฟชั่น เป็นต้น

ว่ากันโดยลักษณะของสินค้า เสื้อผ้าเป็นทั้งสินค้าจำเป็น (Necessary goods)

และสินค้าฟุ่มเฟือย (Luxury goods) ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นกับจุดประสงค์การบริโภค

ถ้าเป็นการใช้เพื่อตอบสนองพื้นฐานการค้าของคนในสังคมตามความจำเป็นก็เป็นสิ่งจำเป็น แต่ถ้าหากการใช้เป็นไปเพื่อแสดงถึงรสนิยม การเดินตามแฟชั่น โดยไม่คำนึงถึงราคาก็เป็นสิ่งฟุ่มเฟือย อย่างไรก็ตาม ถ้าว่ากันโดยพื้นฐาน เสื้อผ้าเป็นสิ่งจำเป็นซึ่งไม่อาจมีสินค้าอื่นทดแทนได้ ทรายที่มนุษย์ยังคงอยู่ร่วมกันเป็นสังคม ความจำเป็นของเสื้อผ้านี้เองนำมาสู่การตั้งคำถามที่ว่า ประเทศต่าง ๆ ควรจะผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปเองหรือไม่ ในฐานะประเทศไทย เป็นประเทศที่ได้เปรียบ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นบางประเทศ ในการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป เพราะมีแรงงาน เหลือเฟือและต้นทุนแรงงานต่ำ ประเทศพัฒนาแล้วซึ่งมีต้นทุนการผลิตด้านนี้สูงกว่าจึงตกอยู่ในฐานะผู้ซื้อ ประเทศที่พัฒนาแล้วยังคงมีความต้องการนำเข้า เพราะการซื้อถูกกว่าการผลิตเอง ปัญหาที่เกิดขึ้นตามมาก็คือ จะซื้อสินค้าของประเทศใด ประเทศไทยในฐานะผู้ส่งออก เสื้อผ้าสำเร็จรูปก็ต้องเผชิญกับคู่แข่งเป็นธรรมดาในการเสนอขาย เสื้อผ้าสำเร็จรูปให้แก่ประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งได้แก่ ประชาคม เศรษฐกิจยุโรป และสหรัฐอเมริกา .

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2.1 จำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอแยกรายสาขา

(หน่วย : คน)

ประเภทสิ่งทอ	2523	2524	2525	2526	2527
ปั่นด้าย	33,021	33,228	33,246	35,194	42,564
ทอผ้า	24,982	25,406	25,200	25,352	25,652
ฉีกผ้า	17,230	17,450	18,140	18,213	27,456
ฟอกย้อมผ้าฝ้าย	6,729	7,160	7,290	7,516	8,844
ฟอกย้อมผ้าใยประดิษฐ์	8,235	8,685	9,500	10,168	11,425
เสื่อผ้าสำเร็จรูป	322,729	336,645	347,395	363,984	412,441
เส้นใยประดิษฐ์	6,272	6,283	6,250	6,343	6,418
อื่น ๆ	29,497	32,679	36,045	37,237	36,440
รวม	448,695	467,516	483,068	503,947	571,240

ที่มา : สมาคมอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย

ตารางที่ 2.2 ดุลการค้าสิ่งทอ

มูลค่า : ล้านบาท

	2525		2526		2527	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ฝ้าย (ตัน)						
ส่งออก	14,197	449	1,869	68	2,760	55
นำเข้า	56,544	2,029	109,730	3,656	117,378	4,305
เส้นใยประดิษฐ์ (ตัน)						
ส่งออก	6,408	205	8,381	170	8,771	178
นำเข้า	25,944	932	21,671	825	28,006	1,089
ด้ายฝ้าย (ตัน)						
ส่งออก	1,814	133	1,439	124	2,831	243
นำเข้า	280	33	782	67	1,125	129
ด้ายใยประดิษฐ์ (ก.ก.)						
ส่งออก	14,691	884	16,930	854	18,482	1,080
นำเข้า	7,708	606	10,592	811	12,321	781
ผ้าฝ้าย (ล้าน ตร.ทลา)						
ส่งออก	161	1,526	138	1,303	158	1,575
นำเข้า	17	458	26	781	29	904
ผ้าใยประดิษฐ์ (ล้าน ตร.ทลา)						
ส่งออก	300	3,330	284	3,032	340	3,803
นำเข้า	94	1,923	129	2,327	135	2,791
เสื้อผ้าสำเร็จรูป (ล้านชิ้น)						
ส่งออก	144	8,006	167	8,870	210	12,284
นำเข้า	1	38	1	34	2	61
รวม						
ส่งออก	-	14,513	-	14,421	-	19,216
นำเข้า	-	8,019	-	8,501	-	10,060
ดุลการค้า	-	8,494	-	5,920	-	9,156

ที่มา : สมาคมอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย

จากตารางที่ 2.1 จะเห็นได้ว่าเสื้อผ้าสำเร็จรูปเป็นสาขาการผลิตที่มีการจ้างงานสูงสุด ในบรรดาอุตสาหกรรมสิ่งทอด้วยกัน โดยการจ้างดังกล่าวมีจำนวนมากกว่าการจ้างแรงงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอประเภทอื่น ๆ ที่เหลือรวมกัน โดยมี 2524 2525 2526 และ 2527 แรงงานในสาขาการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปคิดเป็นร้อยละ 72 72 72.2 และ 72.2 ของแรงงานทั้งหมดในอุตสาหกรรมสิ่งทอ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบดุลการค้าสิ่งทอ (จากตารางที่ 2.2) จากช่วงปี 2525-2527 จะเห็นว่ามียารายการที่ขาดดุล 2 รายการคือ ผ้าใยและเส้นใยประดิษฐ์ โดยในปี 2525 ผ้าใยและเส้นใยประดิษฐ์ขาดดุลเป็นมูลค่าถึง 1,580 ล้านบาท และ 727 ล้านบาท ตามลำดับ ในปี 2526 ผ้าใยขาดดุลเป็นมูลค่าถึง 3,588 ล้านบาท และเส้นใยประดิษฐ์ขาดดุลเป็นมูลค่า 655 ล้านบาท และในปี 2527 การนำเข้าผ้าใยสูงกว่าการส่งออกเป็นมูลค่าถึง 4,250 ล้านบาท ส่วนเส้นใยประดิษฐ์ ขาดดุล เป็นมูลค่าถึง 913 ล้านบาท ผู้เขียนคิดว่าเป็นเรื่องน่าวิตกที่รัฐบาลควรหาทางแก้ไขอย่างเร่งด่วน ส่วนสาขาการผลิตอื่นในช่วงเวลาดังกล่าวเกินดุลทุกประเภท โดยการเกินดุลของผ้าใยประดิษฐ์ และเสื้อผ้าสำเร็จรูปเป็นรายการที่น่าพอใจ โดยเฉพาะเสื้อผ้าสำเร็จรูปจะเห็นได้ว่าในปี 2525 และ 2526 เสื้อผ้าสำเร็จรูปสามารถนำเงินตราต่างประเทศเมื่อหักลบการนำเข้าแล้วได้ถึง 7,968 ล้านบาท และ 8,836 ล้านบาทตามลำดับ ซึ่งมากกว่าการเกินดุลของอุตสาหกรรมสิ่งทอทั้งระบบ แสดงให้เห็นชัดเจนว่าสาขาผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปเป็นตัวหล่อเลี้ยงอุตสาหกรรมสิ่งทออย่างแท้จริง และในปี 2527 เสื้อผ้าสำเร็จรูปยังคงเป็นสาขาที่เกินดุลการค้าถึง 12,223 ล้านบาท ซึ่งมีมูลค่ามากกว่ามูลค่าเกินดุลทั้งหมดในอุตสาหกรรมสิ่งทอ

ภาพสะท้อนที่เกิดขึ้นแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงความสำคัญของอุตสาหกรรมผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในฐานะที่เป็นสาขาที่มีการจ้างงานสูงสุด และนำเงินรายได้เข้าประเทศมากที่สุด ในอุตสาหกรรมสิ่งทอ ยิ่งเมื่อหันมาพิจารณาถึงเป้าหมายการปรับโครงสร้างและพัฒนาอุตสาหกรรมในแผนพัฒนาฉบับที่ 5 ที่มีหลักสำคัญ 2 ประการคือ การกำหนดให้มูลค่าอุตสาหกรรมส่งออกขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 15 ต่อปี และกำหนดเป้าหมายการจ้าง

แรงงานในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 7.6 ต่อปี ยิ่งทำให้เห็นคุณค่าของอุตสาหกรรมผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปว่า สามารถเป็นอุตสาหกรรมตัวอย่างที่จะเป็นฐานสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติต่อไป

บทบาทของรัฐบาลในการส่งเสริมอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป

รัฐบาลได้ดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลืออุตสาหกรรมนี้ ทั้งในด้านการผลิต การนำเข้า การส่งออก และยังจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายสิ่งทอ ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นประธาน มีผู้แทนระดับสูงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ เพื่อพิจารณา วางนโยบายและแนวทางพัฒนาอุตสาหกรรมในระยะยาว

ด้านการผลิต

รัฐบาลเริ่มให้การส่งเสริมการลงทุนตั้งแต่ปี 2510 โดยคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้กำหนดให้อุตสาหกรรมนี้เป็นอุตสาหกรรมที่อยู่ในข่ายได้รับการส่งเสริมตลอดมา จนถึงปี 2515 จึงได้ประกาศระงับการพิจารณาขอรับการส่งเสริมไว้ชั่วคราว เนื่องจากได้อนุมัติให้การส่งเสริมไปหลายรายจนกำลังการผลิตเกินความต้องการแล้ว

จนกระทั่งถึงภาวะที่อุตสาหกรรมสิ่งทอของไทยรุ่งเรือง จึงได้เปิดให้การส่งเสริมอีกครั้งหนึ่งในช่วงวันที่ 29 ม.ค.-28 เม.ย. 2516 แต่ในช่วงปลายปี 2516 ได้เกิดวิกฤติการณ์น้ำมัน ทำให้ภาวะเศรษฐกิจทั่วโลกปั่นป่วน มีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยมาก ทำให้ผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุนหลายรายขอยกเลิกโครงการ รัฐบาลจึงได้ระงับการอนุญาตให้ตั้งและขยายโรงงาน ขณะเดียวกันรัฐบาลได้พยายามควบคุมปริมาณการผลิตในประเทศให้มีจำนวนที่เหมาะสม เช่น เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2521 รัฐบาลได้พิจารณาเห็นว่าโรงงานสิ่งทอบางประเภทมีอยู่มากแล้ว และผลิตได้เกินต้องการจึงได้ประกาศห้ามตั้งหรือขยายโรงงานสิ่งทอประเภทที่มีมากอยู่แล้ว คือ โรงงานผลิตภัณฑใยสังเคราะห์ โรงงานปั่นด้าย โรงงานทอผ้า โรงงานฟอกย้อมพิมพ์ผ้า โรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป ยกเว้นผู้ที่ได้รับการส่งเสริมจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนก่อนวันประกาศ ทั้งนี้เพื่อลดปัญหา

ด้านกำลังการผลิตสูงเกินความต้องการ แต่ต่อมาในปี 2522 อุตสาหกรรมสิ่งทอได้ขยายตัว
ขึ้นมาก และการส่งออกมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น รัฐบาลจึงได้ออกประกาศเมื่อวันที่ 14
สิงหาคม 2522 อนุญาตให้มีการตั้งหรือขยายโรงงานทอผ้าฝ้ายใหม่ได้ โดยมีเงื่อนไขว่า
ต้องปรับปรุงเครื่องจักรเดิมให้ทันสมัยมีเครื่องทอผ้าฝ้ายไม่ต่ำกว่า 11 เครื่อง มีเครื่องแยก
เมล็ดฝ้าย และเครื่องทำความสะอาดฝ้ายตามที่กำหนด และในวันที่ 28 กันยายน 2522
ก็ได้ออกประกาศอนุมัติให้ตั้ง และขยายโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปได้ โดยการขยายโรงงาน
นั้นจะพิจารณาให้เฉพาะโรงงานที่มีเครื่องจักรเย็บผ้าไม่น้อยกว่า 30 เครื่อง ถ้าโรงงานใด
มีมากกว่า 30 เครื่อง จะอนุมัติให้ก็ต่อ เมื่อการผลิตผลิตภัณฑ์สิ่งทอของโรงงานนั้นผลิตได้ต่ำกว่า
ที่ได้รับโควตา เพื่อการส่งออก

ด้านการนำเข้าและส่งออก

ในฐานะที่ภาคเศรษฐกิจระหว่างประเทศมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศมาก
และ เสื้อผ้าสำเร็จรูป เป็นสินค้าอุตสาหกรรมส่งออกที่สำคัญโดยมูลค่าการส่งออกอยู่ในลำดับที่
3 รองจากน้ำตาลดิบ และแผงวงจรไฟฟ้า โอ.ซี. เท่านั้น รัฐบาลจึงมีนโยบายช่วยเหลือ
ด้วยความหวังที่จะดึงเงินตราเข้าประเทศ มาตรการช่วยเหลือเกี่ยวกับ เสื้อผ้าสำเร็จรูป เพื่อ
การส่งออกสรุปได้ดังนี้

- ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ผลิตเพื่อการส่งออกจะได้รับการยกเว้นการเสียอากร
ขาออก ภาษีการค้า และได้รับคืนภาษีสำหรับวัตถุดิบที่นำเข้ามาเพื่อใช้ผลิตเพื่อการส่งออก
ซึ่งมาตรการนี้ใช้มาตั้งแต่ปี 2517 จนถึงปัจจุบัน ดังเช่น เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2521 รัฐบาล
ได้ประกาศขึ้นภาษีนำเข้าผลิตภัณฑ์สิ่งทอหลายชนิด เช่น ฝ้ายดิบ เสื้อผ้าสำเร็จรูป รวมทั้งถุงมือ
ถุงเท้าเกือบทุกชนิด จากเดิมร้อยละ 40-60 เป็นร้อยละ 80-100 หรือสูงขึ้นไปอีกเกือบเท่าตัว
ตั้งแต่วันที่ 9 มีนาคม 2521 เป็นต้นไป ต่อมาเมื่อวันที่ 29 มกราคม 2522 ก็ได้ประกาศ
ยกเลิกการควบคุมการนำเข้าเส้นใยโพลีเอสเตอร์ เส้นด้ายโพลีเอสเตอร์ เส้นด้ายไนลอน
และเส้นด้ายไนลอนยัด รวมทั้งลดค่าธรรมเนียมพิเศษนำเข้า เพื่อป้องกันการขาดแคลนวัตถุดิบ
ในอุตสาหกรรมสิ่งทอ มาตรการด้านการนำเข้าได้ช่วยให้ผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าสำเร็จรูปสามารถ
แข่งขันกับสินค้าต่างประเทศได้

๙ - ผู้ส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปอาจขอสินเชื่อหรือกู้เงินจากธนาคารพาณิชย์ โดยวิธีการขายลดตั๋วสัญญาใช้เงิน เพื่อนำไปใช้สำหรับกิจการส่งออกต่อไป ธนาคารแห่งประเทศไทยก็ได้เข้าช่วย เหลือด้านการเงินด้วย เช่น ได้เข้ารับช่วงซื้อลดตั๋วเงินตามระเบียบอุตสาหกรรมและระเบียบการส่งออก และในเวลาที่จะมาเป็นก็ได้ขยายการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งออกที่มีเงื่อนไขชำระเงินเกิน 180 วันด้วย (ปกติธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับช่วงซื้อลดตั๋วเงินที่มีเงื่อนไขชำระไม่เกิน 180 วัน เท่านั้น) ทั้งนี้เพื่อช่วยให้ผู้ส่งสิ่งทอไปจำหน่ายต่างประเทศให้เคร็ดคิดแก่ผู้ซื้อได้นานขึ้น เป็นการสนับสนุนให้ผู้ส่งออกสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้มากยิ่งขึ้น

- กระทรวงพาณิชย์ ยังเป็นผู้ออกไปรับรองคุณภาพสินค้าให้แก่ผู้ส่งออกอีกด้วย เป็นการสร้างความเชื่อถือในคุณภาพสินค้าแก่ตลาดต่างประเทศ และช่วยให้ตลาดขยายกว้างขึ้น

- ผู้ส่งออกต้องปฏิบัติตามระเบียบการส่งออกไปยังประเทศที่มีข้อตกลงกับไทย โดยรัฐบาลได้ดำเนินการติดต่อเจรจากับประเทศที่มีข้อตกลงโควตากับประเทศไทย คือ สหรัฐอเมริกา สวีเดน นอร์เวย์ ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป แคนาดา ฟินแลนด์ เพื่อให้มีการเพิ่มโควตาผลิตภัณฑ์สิ่งทอจากประเทศไทย นอกจากนี้ยังได้ร่วมกับประเทศในกลุ่มอาเซียนอื่น ๆ จัดตั้งสมาพันธ์อุตสาหกรรมทอผ้าแห่งอาเซียน เพื่อหาทางส่งเสริมผลิตภัณฑ์สิ่งทอซึ่งกันและกัน รวมทั้งการรวมโควตา เพื่อให้มีการส่งสิ่งทอแทนกันได้

บทบาทของหน่วยงานเอกชนในการส่งเสริมอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป

ผู้ผลิตและผู้ส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปรายใหญ่ ๆ ได้ร่วมกันตั้งเป็นสมาคมอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทยขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือสมาชิกทั้งในด้านการผลิตและการส่งออก ตลอดจนเป็นตัวแทนในการเจรจากับรัฐบาลในเรื่องโควตาเสื้อผ้าสำเร็จรูปส่งออกที่จะนำมาจัดสรรให้แก่สมาชิก

นอกจากสมาคมอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มไทยแล้ว สมาคมอุตสาหกรรมสิ่งทอไทยสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และสมาคมอุตสาหกรรมไทย ก็ได้มีบทบาทในการส่งเสริมและช่วยเหลืออุตสาหกรรมโดยทั่วไป ซึ่งได้ช่วยให้อุตสาหกรรมประเภทนี้ของประเทศเติบโต

ก้าวหน้าขึ้นเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะสภาพการค้าแห่งประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการส่งออก โดยเข้ามีส่วนร่วมในการเจรจาหนดเป้าหมายส่งออก และเผยแพร่ข่าวสารการค้าที่สำคัญให้ผู้ผลิตและผู้ส่งออกได้ทราบความเคลื่อนไหวทางการค้าต่าง ๆ

ธนาคารพาณิชย์นั้นมีส่วนสนับสนุนทางการเงินเพื่อการลงทุนผลิต และการส่งออกอย่างสำคัญโดยได้ให้บริการเงินกู้ประเภทต่าง ๆ รวมทั้งระยะยาวแก่ผู้ผลิตและผู้ส่งออก โดยเฉพาะในการส่งออกนั้น ธนาคารพาณิชย์ได้ให้เงินกู้ประเภท Packing Credit อายุไม่เกิน 90 วัน เพื่อให้ผู้ส่งออกมีเงินทุนหมุนเวียนเพื่อซื้อสินค้าส่งไปจำหน่ายต่างประเทศ และให้สินเชื่อเพื่อการซื้อลดตั๋วเงิน (Bill Discounted Credit) ที่เกิดจากการส่งสินค้าออก นอกจากนี้ยังให้บริการให้กู้ยืม คุ้มครอง เลตเตอร์ออฟเครดิต และจัดส่งเอกสารเรียกเก็บเงินของผู้ส่งออกไปยังผู้ซื้อ ซึ่งได้ช่วยให้การส่งสินค้าออกของประเทศเป็นไปอย่างรวดเร็วและคล่องตัวขึ้น อย่างไรก็ตาม การที่รัฐบาลได้เพิ่มอัตราดอกเบี้ยสถาบันการเงินตั้งแต่วันที่ 15 มกราคม 2523 ทำให้เป็นปัญหาค่าใช้จ่ายแก่ผู้ผลิต และผู้ส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมอย่างมาก ซึ่งทำให้ต้องใช้เวลาชั่วระยะหนึ่งกว่าจะมีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์

ความเหมาะสมในการลงทุนผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในประเทศไทย

มีเหตุผลอยู่หลายประการที่ทำให้การลงทุนผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในประเทศไทยได้เปรียบผู้ผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปรายอื่นในต่างประเทศ ซึ่งพอจะแยกกล่าวเฉพาะที่สำคัญ ๆ ได้ดังนี้

1. ราคาวัตถุดิบ วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปส่วนใหญ่ก็คือ ผ้า ซึ่งมีทั้งชนิดผ้าทอ และผ้าถัก วัตถุดิบอื่น ๆ ที่ใช้ประกอบได้แก่ ด้ายหลอด กระดุม ซิป และอื่น ๆ เป็นต้น วัตถุดิบเหล่านี้เป็นสิ่งที่สามารถผลิตได้เองภายในประเทศประมาณร้อยละ ๕๐ ส่วนอีกร้อยละ 20 นำเข้ามาจากต่างประเทศ ซึ่งเป็นวัตถุดิบชนิดที่มีคุณภาพค่อนข้างสูง เช่น พวกใยประดิษฐ์ ที่ไม่สามารถผลิตได้ภายในประเทศ ในระยะหลังผู้บริโภคได้หันมานิยมใช้เสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ผลิตจากฝ้ายฝายมากกว่าใยประดิษฐ์ ถ้าเป็นฝ้ายฝายผสมใยประดิษฐ์ก็นิยมใช้ฝ้ายซึ่งมีส่วนผสมของใยฝายในอัตราส่วนที่สูงกว่าในประดิษฐ์ เช่น เดิมส่วนผสมของ

ผ้าฝ้ายผสมใยประดิษฐ์ส่วนมากมีอัตราส่วน 95:65 แต่บัดนี้เปลี่ยนมาเป็นอัตราส่วน 50:50 ซึ่งเป็นที่นิยมอย่างกว้างขวางในตลาดยุโรปและสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้เพราะใยฝ้ายมีความอ่อนนุ่มมากกว่าใยประดิษฐ์ ซึ่มจับและระบายเหงื่อได้ง่าย ทำให้ผู้สวมใส่มีความสบายมากกว่า ซึ่งทำให้วัตถุดิบมีต้นทุนต่ำลง นอกจากนี้ยังบางโรงงานยังดำเนินการผลิตตั้งแต่เส้นด้ายจนถึง เสื้อผ้าสำเร็จรูปโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลางจึงทำให้ต้นทุนวัตถุดิบยิ่งต่ำลงไปอีก

2. ค่าจ้างแรงงาน ประเทศไทยมีอัตราค่าจ้างแรงงานถูกกว่าต่างประเทศมาก เหมาะที่จะทำการลงทุนในอุตสาหกรรมแทบทุกประเภท ประมาณกันว่าการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในประเทศไทย ค่าแรงงานคิดเป็นร้อยละ 20 ของต้นทุนทั้งหมด ในขณะที่เกาหลีใต้ และ ญี่ปุ่น เป็นค่าแรงเสียร้อยละ 50 ซึ่งเป็นลักษณะทั่วไปของประเทศที่กำลังพัฒนาจึงได้เปรียบทางด้านค่าจ้างแรงงานต่ำ ทำให้ผลิตสินค้าโดยมีต้นทุนที่ต่ำกว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว นอกจากนี้สมาคมอุตสาหกรรมสิ่งทอไทยได้รวบรวมจำนวนแรงงานที่อยู่ในกิจการเสื้อผ้าสำเร็จรูปไว้ว่า ในปี พ.ศ. 2523 มี 183,170 คน และปี พ.ศ. 2524 มี 198,896 คน จึงนับได้ว่ากิจการอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปสามารถช่วยให้มีการจ้างแรงงานในประเทศเป็นจำนวนไม่น้อย เป็นการช่วยลดภาวะการว่างงาน ก่อให้เกิดผลดีแก่เศรษฐกิจโดยรวม และเป็นการกระจายรายได้ของสังคมทางหนึ่งด้วย

3. การช่วยเหลือจากทางรัฐบาล ในปี พ.ศ. 2521 รัฐบาลไทยได้ประกาศให้ความคุ้มครองแก่ผู้ผลิตภายในประเทศ โดยการประกาศเพิ่มอากรขาเข้าผลิตภัณฑ์สิ่งทอหลายชนิด ซึ่งได้แก่ ผ้าผืน เสื้อผ้าสำเร็จรูป และอื่น ๆ อีกหลายชนิด จากอัตราเดิมร้อยละ 40-60 ของราคารวมค่าประกันและค่าขนส่งจากต่างประเทศ เป็นร้อยละ 80-100 ตั้งแต่วันที่ 8 มีนาคม 2521 เป็นต้นไป นอกจากนี้เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศแล้ว ยังเพื่อลดดุลการค้าเสียเปรียบด้วย สำหรับผู้ผลิตรายที่ได้รับบัตรส่งเสริมจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ในการนำเครื่องจักรเข้ามาจะได้รับการยกเว้นภาษี ส่วนการนำวัตถุดิบเข้าเพื่อผลิตเป็นเสื้อผ้าสำเร็จรูปเพื่อส่งออกก็จะได้รับคืนเงินอากรที่กรมศุลกากร และการชดเชยค่าภาษีที่กระทรวงการคลัง (ตามประกาศของกระทรวงการคลังที่ อ.89/2518 เรื่อง อัตราเงินชดเชยภาษีอากรเสื้อผ้าสำเร็จรูป ฉบับที่ 3 ประกาศ ณ วันที่ 4 พฤษภาคม 2519)

ซึ่งสินค้าที่จะจ่ายเงินชดเชยค่าภาษีอากรให้นั้น ได้แก่ สินค้าทุกชนิดที่ผลิตภายในราชอาณาจักรไม่ว่าผู้ผลิตจะส่งออกเอง หรือพ่อค้าซื้อต่อจากพ่อค้าด้วยกันแล้วส่งออกก็ตาม เสื้อผ้าสำเร็จรูปก็อยู่ในข่ายที่ได้รับการชดเชยเช่นกัน

นอกจากนี้ทางราชการยังได้จัดระเบียบวิธีการเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปให้มีประสิทธิภาพในการส่งออกมากขึ้น และให้ส่งออกให้มากที่สุดจากจำนวนโควตาที่ได้รับมา โดยการออกกฎลงโทษแก่ผู้ส่งที่มีโควตาส่งออก แต่ไม่สามารถส่งออกได้ แล้วไม่นำโควตาที่เหลือคืนแก่หน่วยจัดสรร ซึ่งได้แก่กรมการค้าต่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะให้ผู้ส่งออกทำการส่งออกให้ได้มากที่สุด ที่จะทำได้ และมีการให้รางวัลแก่ผู้ส่งออกที่สามารถส่งออกได้มาก โดยการจัดสรรโควตาในปีต่อไปให้เพิ่มขึ้น

4. ในระยะ 5 ปี ที่ผ่านมา ความตกต่ำในอุตสาหกรรมสิ่งทอและกิจการเสื้อผ้าสำเร็จรูปของประเทศที่พัฒนาแล้วทางอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มประเทศประชาคมเศรษฐกิจยุโรป สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น ทำให้อุตสาหกรรมประเภทนี้ในประเทศเหล่านั้นต้องปิดกิจการไปเป็นจำนวนมาก ทำให้มีคนว่างงานกันมาก ทั้งนี้เพราะความตกต่ำของภาวะเศรษฐกิจและมีการนำ เครื่องมือ เครื่องจักรมาแทนแรงงานกันมากขึ้น และที่สำคัญที่สุดคือการถูกแย่งตลาดโดยประเทศที่กำลังพัฒนาส่ง เสื้อผ้าสำเร็จรูปราคาถูก เข้าไปขายอย่างท่วมท้น

5. สถานการณ์ของประเทศคู่แข่งที่สำคัญ คือ ชองกง ซึ่งเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ที่สุด และรองลงมาคือ เกาหลีใต้และไต้หวัน ไม่ได้เป็นไปอย่างราบรื่นตามที่ประเทศเหล่านั้นคาดหมาย โรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปในประเทศเหล่านี้ต้องปิดกิจการลง เนื่องจากประสบปัญหาต้นทุนการผลิตสูงขึ้น จึงทำให้โอกาสของประเทศไทยมีสูงที่ดีกว่าอยู่มากทีเดียว

ตลาดเสื้อผ้าสำเร็จรูป

ในระยะแรกการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปเพื่อส่งออกมีเพียงไม่กี่ชนิด เช่น ถุงเท้า เสื้อผ้าของผู้ชาย เสื้อตัวเดียวของสตรี ต่อมาก็เพิ่มกางเกง เสื้อกล้าม เสื้อแจคเก็ต เสื้อโค้ด กางเกงยีนส์ เสื้อชุดของสตรี และเสื้อผ้าของเด็ก โดยเฉพาะสองอย่างหลังนี้ได้เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็วมาก

เสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยที่ส่งออกแบ่งเป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ คือ เสื้อผ้าชั้นนอก ชนิดถัก เสื้อผ้าชั้นในชนิดถัก เสื้อผ้าชั้นนอกชนิดทอ และเสื้อผ้าชั้นในชนิดทอ ประกอบด้วย เสื้อเชิ้ต ทีเชิ้ต เสื้อหนาวชั้นนอก กางเกงผ้าทอ เสื้อครึ่งท่อนสตรี ถุงมือ เสื้อกระโปรง ชุด ชุดกีฬา เป็นต้น หากจะแบ่งประเภทของเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ส่งออก น่าจะแบ่งเป็น 2 ประเภท ตามวิธีการส่งออกดังนี้ คือ

ประเภทที่หนึ่ง เป็นการผลิตตามใบสั่งลูกค้าในต่างประเทศเสนอเข้ามาถึงโรงงาน ผู้ผลิต การผลิตประเภทนี้เป็นที่นิยมของผู้ผลิตในประเทศมาก เพราะผู้ซื้อหรือลูกค้าจะกำหนดรายการละเอียดทุกอย่าง เป็นต้นว่า สี ขนาด ชนิด และแบบตามความนิยมของตลาดต่างประเทศ ในขณะที่นั้น ผู้ผลิตก็ผลิตตามใบสั่งที่ได้รับมาโดยไม่ต้องกลัวว่าสินค้าที่ส่งไปจะขายไม่ออกหรือขายไม่ได้ราคาเพราะไม่เป็นที่นิยมของตลาด เพราะสินค้าที่ส่งไปก็จะมีลูกค้าหรือผู้ซื้อซึ่งส่วนใหญ่เป็นห้างสรรพสินค้าคอยรับอยู่แล้ว และถ้าลูกค้าหรือผู้ซื้อในต่างประเทศมีความพอใจในคุณภาพในการผลิต สีสรร แบบ ความเรียบร้อย แล้วเขาก็จะสั่งให้ผลิตในแบบนี้ต่อไปเรื่อย ๆ โดยเฉพาะถ้าหากว่าผู้ผลิตในประเทศสามารถรักษาคุณภาพสินค้าให้อยู่ในมาตรฐานที่ฝ่ายผู้ซื้อ กำหนดไว้ได้และสามารถจัดส่งให้ถึงมือผู้รับได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบสั่งก็จะยิ่งทำให้ผู้ซื้อหรือลูกค้าพอใจและยินดีดำเนินการธุรกิจด้วยตลอดไป ตลาดของการส่งออกกว่าร้อยละ 80 อยู่ในประเภทแรกนี้ ซึ่งถึงแม้ว่าจะส่งออกได้มากจริง หากแต่เทียบผลกำไรแต่ละชิ้นแล้วอาจสู้ประเภทที่สองไม่ได้ อย่างไรก็ตาม ทั้งผู้ซื้อและผู้ผลิตต่างก็พอใจกับการดำเนินการดำเนินธุรกิจแบบนี้มากกว่า เพราะทั้งสองฝ่ายเข้าใจกันดีไม่มีปัญหาข้อโต้แย้งหรือความยุ่งยากใด ๆ เลย

ประเภทที่สอง การผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปแบบนี้มีอยู่ไม่มากนัก เป็นการผลิตที่มีได้ใช้เครื่องจักรผลิตครั้งละเป็นจำนวนมาก (Mass production) อย่างประเภทแรก เสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ผลิตในประเทศที่สองนี้เป็นการผลิตตามสมัยนิยม ผ้าที่นำมาใช้ก็มีใช้ผ้าทอถักอย่างประเภทแรก แต่จะเป็นผ้าฝ้ายหรือผ้าไหมซึ่งสินค้าแบบประเภทที่สองนี้มีการเปลี่ยนแปลงง่ายตามแฟชั่นที่มักจะต้องเปลี่ยนไปทุกปี ดังนั้น ใบสั่งของเสื้อผ้าสำเร็จรูปประเภทที่สองนี้จึงมีไม่มากนัก อีกอย่างหนึ่งที่ทำให้การผลิตแบบนี้ไม่ค่อยเป็นที่นิยมของผู้ผลิตเหมือนประเภทแรกก็เพราะ ประการแรก ผู้ผลิตจะต้องใช้เงินลงทุนสูงเพื่อซื้อเครื่องจักรหลายแบบ

ซึ่งผู้ผลิตส่วนมากไม่มีทางทำได้ ประการที่สอง: เนื่องจากอัตราเสี่ยงสูงกว่าประเภทแรกมาก เพราะผู้ผลิตต้องผลิตสินค้าให้ได้คุณภาพตามที่ผู้ซื้อกำหนดและควบคุมไว้ทุกขั้นตอนของการผลิต นับตั้งแต่การเลือกวัตถุดิบ แบบ การตัด เย็บ และฝีมือ และเนื่องจากการทำธุรกิจแบบประเภทที่สองนี้มักจะเป็นแบบมอบหมายให้ทำ ดังนั้น ก็อาจมีการยกเลิกการสั่งผลิตได้ง่าย ๆ ถ้าผู้ผลิตไม่สามารถทำตามข้อตกลงในสัญญาการผลิตแม้แต่เพียงเล็กน้อย

การส่งออก

ตลาดเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยได้ขยายตัวมาเป็นลำดับ นับตั้งแต่เริ่มมีการส่งออกอย่างจริงจังในปี 2514 เป็นต้นมา ทั้งนี้ เนื่องจากความต้องการเสื้อผ้าสำเร็จรูปในตลาดต่างประเทศมีปริมาณสูงขึ้น อีกทั้งประเทศผู้ส่งออกสำคัญ เช่น ไต้หวัน เกาหลีใต้ ช่องกช ถูกจำกัดโควตาจากประเทศผู้นำเข้า จึงหันมาลงทุนในประเทศไทยเพื่ออาศัยโควตาส่งออกของประเทศไทย ดังจะเห็นได้จากปริมาณส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2.3 การนำเข้าและส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูป (มูลค่า : ล้านบาท)

ปี	2518	2519	2520	2521	2522
นำเข้า	48	61	62	33	19
ส่งออก	1,077	1,577	1,634	2,665	3,577
ปี	2523	2524	2525	2526	2527
นำเข้า	28	43	38	34	61
ส่งออก	4,894	7,037	8,006	8,870	12,284

ที่มา : กรมศุลกากร

: สมาคมอุตสาหกรรมสิ่งทอไทย

จากตารางที่ 2.3 ที่แสดงข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าการส่งเสื้อผ้าสำเร็จรูปออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศมีความสำคัญมากขึ้น เป็นลำดับ การส่งออกในปี 2518 มีมูลค่าเพียง 48 ล้านบาท และสูงขึ้นเป็น 3,577 ล้านบาท ในปี 2522 ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาเพียง 5 ปี เท่านั้น และสูงขึ้นเป็น 12,284 ล้านบาทในปี 2527 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มการส่งออกที่ดีขึ้น เป็นลำดับในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา

การนำเข้า

หลังจากที่ประเทศไทยได้กลายเป็นประเทศผู้ส่งออกสิ่งทอสำเร็จรูปสำคัญรายหนึ่งของโลกแล้ว ปรากฏว่าการนำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปก็เริ่มลดน้อยลง แต่ก็ยังมีการนำเข้าอยู่บ้าง ทั้งนี้เนื่องจากยังมีผู้นิยมแฟชั่นใหม่ ๆ แปลก ๆ จากต่างประเทศ รวมทั้งมีการนำเข้าสินค้าใหม่ ๆ ที่ไม่สามารถผลิตได้ในประเทศ เมื่อเปรียบเทียบมูลค่าการนำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปในระยะปี 2518 ถึง 2527 (ดูตารางที่ 2.3) จะเห็นว่ามูลค่าการนำเข้าอยู่ในระดับใกล้เคียงกันตลอดมาซึ่งผิดกับการส่งออกซึ่งมีแนวโน้มสูงขึ้นตลอดเวลา

ตลาดส่งออกที่สำคัญ

ตลาดสหรัฐอเมริกา

ตลาดเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ใหญ่ที่สุดของไทย คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นตลาดที่ไทยส่งเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปจำหน่ายมากที่สุดมาโดยตลอด ในปี 2526 และ 2527 ประเทศสหรัฐอเมริกานำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากไทยเป็นมูลค่า 1,962.5 ล้านบาท และ 4,212.5 ล้านบาท ตามลำดับ จากการที่ไทยส่งเสื้อผ้าสำเร็จรูปเข้ามาก ทำให้สหรัฐอเมริกาหันมาจำกัดโควตาการนำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากไทย ดังนั้น เมื่อการขยายตลาดถูกจำกัดก็ควรหันมาสนใจตลาดอเมริกากลาง เช่น เปรู โคลิโก โบลิเวีย บราซิล เป็นต้น ซึ่งการส่งออกของไทยไปยังประเทศเหล่านี้ยังมีน้อยมาก

ตลาดยุโรป

การส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยไปยังตลาดยุโรปต้องประสบกับปัญหาการกีดกันกันมาโดยตลอด โดยเฉพาะการกีดกันจากกลุ่มประชาคม เศรษฐกิจยุโรป ซึ่งเริ่มอย่างจริงจังมาตั้งแต่กลางปี 2518 โดยการควบคุมโควตานำเข้าจากไทยรวมทั้งประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลาย ซึ่งเป็นผู้เสียเปรียบมาโดยตลอด

แต่ถึงแม้ว่าจะมีการควบคุมการนำเข้า ไทยก็ยังสามารถส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปไปจำหน่ายยังยุโรปในจำนวนสูง ยุโรปนั้น เป็นตลาดใหญ่ของไทยซึ่งควรสนใจอย่างยิ่ง แม้จะมีการควบคุมการนำเข้า แต่สินค้าที่ผลิตจากไทยมีข้อได้เปรียบเรื่องค่าแรง ต้นทุนในการผลิต ตลอดจน

คุณภาพก็อยู่ในเกณฑ์ที่เป็นที่ยอมรับของชาวต่างประเทศ ดังนั้น จากข้อได้เปรียบดังกล่าว จึงควรที่ไทยจะต้องพยายามหาตลาดที่ยังมีช่องว่าง เพื่อแทรกตัวในการนำเข้าตลอดจน เป็นการขยายตลาดและผลผลิต เพื่อขยายการส่งออกในที่สุด

ตารางที่ 2.4 การส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูป-ตลาดยุโรป

มูลค่า : ล้านบาท

ประเทศ	2525	2526	2527
	มูลค่า	มูลค่า	มูลค่า
สหพันธ์สาธารณรัฐ เยอรมัน	882.0	651.7	751.0
สหราชอาณาจักร	626.3	268.0	295.5
ฝรั่งเศส	398.8	285.0	274.0
เนเธอร์แลนด์	310.5	295.3	274.0
สวีเดน	260.1	228.2	235.4
ออสเตรีย	47.9	48.1	54.1
สวิสเซอร์แลนด์	42.3	52.2	96.2
สเปน	14.8	12.2	11.4
ฮังการี	8.5	5.0	3.3
อื่น ๆ	303.2	305.0	376.5
รวม	2,894.4	2,150.7	2,371.4

ที่มา : กรมศุลกากร

: ศูนย์บริการส่งออก กรมพาณิชย์สัมพันธ์ กระทรวงพาณิชย์

ตลาดเอเซีย

สำหรับตลาดเสื้อผ้าสำเร็จรูปในเอเซีย เดิมญี่ปุ่นเป็นตลาดที่มีขนาดใหญ่ และมีการนำเข้ามากประเทศหนึ่ง แต่ในระยะหลัง แนวโน้มที่นำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากไทยลดลงเป็นลำดับ ตลาดที่มีความสำคัญและนำเข้าจากไทยเพิ่มขึ้น เป็นลำดับ คือ สิงคโปร์ และฮ่องกง ส่วนประเทศอื่น ๆ ที่ใกล้เคียง เช่น ลาว พม่า มาเลเซีย เป็นต้น ก็ยังมีการนำเข้าจากไทยจำนวนน้อย และอาจกล่าวได้ว่าตลาดเอเซียยังคงเป็นตลาดที่มีขนาดเล็ก เมื่อเทียบกับตลาดอื่นๆ

ศูนย์วิทยพัทยาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2.5 การส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูป-ตลาด เอเชีย

มูลค่า : ล้านบาท

ประเทศ	2525	2526	2527
	มูลค่า	มูลค่า	มูลค่า
สิงคโปร์	339.2	348.0	297.2
ฮ่องกง	144.1	133.0	132.1
ญี่ปุ่น	80.8	57.5	56.3
ลาว	53.2	56.0	27.5
มาเลเซีย	50.8	18.0	34.1
อัฟกานิสถาน	12.8	23.0	26.4
บรูไน	6.2	12.0	13.0
ฟิลิปปินส์	5.7	5.0	9.0
เนปาล	3.9	0.5	0.5
จีน	2.3	0.01	-
ปากีสถาน	1.8	0.8	0.4
พม่า	1.8	2.2	14.0
อื่น ๆ	5.6	9.5	13.4
รวม	708.2	665.51	613.9

ที่มา : กรมศุลกากร

: ศูนย์บริการส่งออก กรมพาณิชย์สัมพันธ์ กระทรวงพาณิชย์

ตลาดตะวันออกกลาง

ตะวันออกกลางนับว่า เป็นตลาดเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่น่าสนใจของผู้ส่งออก เป็นอย่างยิ่ง และมีแนวโน้มว่าจะ เป็นตลาดขนาดใหญ่ในอนาคต ประเทศในตะวันออกกลางที่เป็นตลาดใหญ่ ล้วน เป็นประเทศผู้ส่งออกน้ำมันรายใหญ่ ๆ ทั้งสิ้น เช่น ซาอุดีอาระเบีย สหรัฐอาหรับ อูเอม และอิรัก เป็นต้น ซึ่งการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปของไทยไปยังประเทศเหล่านี้ก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอยู่ตลอดเวลา จึงควรที่จะต้องให้ความสำคัญและสนใจ เป็นพิเศษกับตลาดแห่งนี้สำหรับผู้ส่งออกที่จะขยายตลาดของตนเองให้มากขึ้นในอนาคต

ตารางที่ 2.6 การส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูป-ตลาดตะวันออกกลาง

มูลค่า : ล้านบาท

ประเทศ	2525	2526	2527
	มูลค่า	มูลค่า	มูลค่า
ซาอุดีอาระเบีย	569.1	609.0	608.4
สหรัฐอาหรับ	389.4	465.0	430.1
อูเอม	245.0	132.0	253.7
อิรัก	186.0	0.8	18.2
อื่น ๆ	174.1	164.5	172.5
รวม	1,564.6	1,411.3	1,482.9

ที่มา : กรมศุลกากร

: ศูนย์บริการส่งออก กรมพาณิชย์สัมพันธ์ กระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ 2.7 สรุปการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปแยกตามตลาดที่สำคัญ

มูลค่า : ล้านบาท

ปริมาณ : ล้านชิ้น

ตลาดต่างประเทศ	2525		2526		2527	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1. ยุโรป	23.0	2,894.4	20.0	2,150.7	37.0	2,371.4
ประชาคม เศรษฐกิจ	20.0	2,527.7	16.9	1,764.6	33.4	1,915.4
อื่น ๆ	3.0	366.7	3.1	386.1	3.6	456.0
2. อเมริกา	24.5	1,723.1	40.7	2,136.4	69.4	4,580.9
สหรัฐอเมริกา	23.2	1,627.8	36.8	1,962.5	62.1	4,212.5
แคนาดา	1.3	95.3	3.9	173.9	7.3	368.4
3. ตะวันออกกลาง	50.0	1,564.6	52.6	1,411.3	54.2	1,482.9
4. เอเชีย	15.8	708.2	17.5	665.5	20.3	613.9

ตารางที่ 2.0 เปรียบเทียบโควตาเครื่องนุ่งห่มที่ได้จากสหรัฐอเมริกา ปี 2525-2527

Category	รายการสินค้า	หน่วย	ปี 2525	ปี 2526	ปี 2527
Group II					
331	Gloves	โหล	411,965	430,443 (+0.8)	-
334/335	Coats	โหล	53,955	57,482 (+0.5)	60,910 (+0.00)
338/339	Shirts, blouses (Knit)	"	884,300	922,362 (+0.5)	950,725 (+0.00)
340	Shirts (not Knit) m,b	"	103,069	109,700 (+0.5)	110,354 (+0.00)
341	Blouses (not Knit) W,G,i	"	100,518	110,882 (+0.5)	122,048 (+0.00)
347/348	Trousers	"	164,100	198,007 (+0.5)	207,531 (+0.00)
334/335	Coats	"	370,793	401,285 (+0.5)	425,362 (+0.00)
330	Knit shirts M & B	"	122,504	130,487 (+0.5)	135,295 (+0.00)
339	Knit shirts & blouses W,G,i	"	1,283,708	1,335,050 (+4.0)	1,375,108 (+3.00)
341	Blouses (not Knit) W,G,i	"	162,720	173,237 (+0.8)	183,893 (+0.00)
345/346	Sweaters	"	74,180	79,002 (+0.5)	83,742 (+0.00)
347/348	Trousers	"	420,143	447,452 (+0.8)	474,299 (+0.00)
445/446	Sweaters	"	14,886	15,000 (+2.1)	15,156 (+1.00)

หมายเหตุ : ตัวเลขใน ( ) แสดงอัตราเพิ่มเทียบกับปีก่อนหน้า

ที่มา : 1. กองส่งเสริมสินค้าออก กรมการค้าต่างประเทศ
2. ศูนย์บริการส่งออก กรมพาณิชย์สัมพันธ์ กระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ 2.9 เปรียบเทียบโควตาเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่ได้จากกลุ่มประชาคมยุโรป ปี 2525-2527

Category	รายการสินค้า	หน่วย	ปี 2525	ปี 2526	ปี 2527
No. 4	Knitted shirts, singlets T-shirts sweater-shirts	พันชิ้น	8,814	9,200	9,476
				(4.4)	(3.00)
6	Jerseys, pull-overs	"	6,175	6,800	7,027
				(10.1)	(4.00)
8	Men's and Women's woven trousers and men's shorts and breaches	"	1,254	1,500	1,580
				(19.6)	(4.00)
7	Women's woven and Knitted blouses	"	1,970	2,150	2,215
				(9.1)	(3.02)
8	Men's woven shirts	"	1,788	1,815	1,851
				(1.5)	(1.98)
11	Knitted gloves	พันคู่	3,033	3,850	-
				(27.4)	-
12	Sock	"	-	8,200	-
				(100.0)	-
21	Anoraks, parkas, windcheaters and the like	พันชิ้น	2,726	3,050	3,172
				(11.9)	(4.00)
24/25	Knitted or crocheted py-jamas and night dresses	พันชุด	1,616	1,700	1,768
				(5.2)	(4.00)
26	Woven and Knitted dresses	"	1,961	2,200	2,288
				(12.2)	(4.00)
27	Woven and Knitted skirts	พันชิ้น	382	413	429
				(8.1)	(3.74)
73	Track suits	พันชุด	732	1,400	1,442
				(91.3)	(3.00)

หมายเหตุ : ตัวเลขใน ( ) แสดงอัตราเพิ่มเทียบกับปีก่อนหน้า

ที่มา : กองส่งเสริมสินค้าออก กรมการค้าต่างประเทศ

: ศูนย์บริการส่งออก กรมพาณิชย์สัมพันธ์ กระทรวงพาณิชย์